

Zsuzsika

2009 június 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Zolnay László Kincses Magyarország cím? könyvének fotóit nagyrészt én készítettem. Ebb?l a könyvb?l tudtam meg, hogy a különös sírkövet, amely ott hevert a félig romos udvaron, a helyiek Zsuzsikának becézik. Én, bevallom, akár ufónak is mondhatnám, f?ként a fényképezés körülményei miatt. Kora reggel érkeztem ide, s a súrlófénynek nagyon örültem, hiszen az olyan részleteket mutat meg egy plasztikán, amelyeket egyébként nem vennénk észre.
Kisnána vára fokozatosan épült ki. „A környék els? ismert birtokosa az Aba nemzetség volt. Aba Sámuelt 1044-ben megölték ugyan, de az Aba nemzetség továbbra is nagy szerepet játszott a magyar történelemben. Ennek a nemzetségnek az egyik ága a Kompolti család. Az ? birtokukban volt a mai Kisnána területe is. A Kompolti család XIV. századbeli kiemelkedését annak köszönhette, hogy miközben az egész Aba nemzetség Károly Róbert ellen fordult, ez az ág a király mellé állt. (A rozgonyi csatában – 1312. június 15. – a király gy?zött.)
A Kompoltiak a XIV. században sok birtokot szereztek, és országos méltóságokat viseltek. Fénykorukat Zsigmond és Ulászló alatt érték el. A Zsigmond alapította sárkányos rend bárói között megtaláljuk ?ket is. A XV. század közepére teljesen kiépült várat csak 1522-ig birtokolják a Kompoltiak. Ekkor kihal a család. Az új birtokos az Ország család. 1542-ben Losonczy István kezén van a vár, és menedéket nyújt falai között Moré Lászlónak. Korának hírhedt rablólovagja egy alkalommal elfogatta Ali budai pasa szolgáit. A pasa ezért megostromolta a kisnánai várat. Moré úgy próbált menekülni szorongatott helyzetéb?l, hogy arany- és ezüstpénzt szórt az ostromló törökök közé, de hiába, fiával együtt elfogták, és Konstantinápolyba vitték, ott is halt meg. (Fiai közül az id?sebbik 1554-ben Kapudsi pasa lett.)
A kisnánai vár története szokatlan módon azzal kezd?dött, hogy a vár dombján a XI–XII. század fordulóján felépült a kör alakú plébániatemplom. Körülötte volt a cinterem, vagyis a temet?. A XIII. században udvarház épült a dombra, gazdasági épület a domb aljába, és kib?vítették a templomot is. Szokatlan helyzet alakult ki: a földesúri udvarház a faluban, a plébániatemplom mellé épült, a templom körül még mindig használta a falu népe a temet?t, és emiatt a gazdasági épület a domb aljára szorult. Ugyanebben az id?ben palánkkal vették körül a dombot, és megépült a délkeleti küls? kaputorony.
A XIV–XV. század fordulóján – Zsigmond uralkodásának éveiben – a birtokközpont várrá alakult. Nána küls? tornyos vár volt, nyilak és k?hajító gépek ellen védelmet nyújtott. Ahhoz, hogy olaszbástyás várrá építsék át, hiányoztak a terep adottságai, így pedig nem tudott ellenállni a hatalmas, ágyúkkal jól felszerelt ostromló seregnek. Elveszítette jelent?ségét, a XVI. századtól nem is hallani róla többé.
A várral és a feltárással kapcsolatban err?l a sírk?r?l szerettem volna többet megtudni, de két társával együtt még mindig mint rejtélyes leletet említik a kutatók. A Magyar M?emlékvédelem cím? folyóirat egyik jegyzetében, illetve Pamer Nóra Kisnánáról szóló írásában olvasható, hogy a vár feltárásának legértékesebb lelete az a három sírlap, amely feltehet?en a román kori temet?höz tartozott, de a feltáráskor már nem feküdtek eredeti helyükön. Nagyjából mindhárom egyforma méret? (175 centiméter magas), csak egyik oldalán kidolgozott ovális k?lap. Kett? egyenletes síkú domborm?, amely egy-egy emberi alakot ábrázol, a harmadikat viszont csak egy bemélyített görögkereszt díszíti. A kutató szerint e kereszt miatt a keresztény szobrászat körébe kell ?ket sorolnunk annak ellenére, hogy az ismert keresztény plasztika anyagába be nem illeszthet? darabok.
Az emlékeim között kutatva most, hogy e sorokat írom, halványan valami hasonló keleti ábrázolás dereng fel bennem. S felmerül az a kérdés is, vajon hogyan helyezték el ezt és a másik két sírkövet. Nyugat, napszentület felé, vagy inkább napkelet irányába néztek k?arccal és k?szívvel, amely valaha igazi volt, és úgy lüktetett és dobogott, mint a miénk, csak ezer évvel ezel?tt? S hogy miért Zsuzsika? Kedves Olvasó, ezzel a válaszszal, azt hiszem, örökre adós maradok.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló